

3.Üçüncü Ülkelerle İnsan hakları diyalogları

I. Giriş

Konsey, Avrupa Birliği'nin insan hakları ve demokratikleşme politikasının uyumluluğuna ve tutarlılığına çok değerli bir katkı sağlayan, 8 Mayıs 2001 tarihli, AB'nin üçüncü ülkelerde insan hakları ve demokrasiyi desteklemedeki rolü hakkındaki Komisyon bildirgesini, 25 Haziran 2001 tarihli kararında memnuniyetle karşılamıştır. Konsey, kararında tutarlılık ve uyumluluk ilkelerine, tüm faaliyetlere insan hakları boyutunun dahil edilmesine, politikalarının şeffaflığına ve öncelik verilecek alanların belirlenmesine bağlılığını tekrarlamıştır. Konsey'in bu kararlarının uygulama süreci bağlamında, Konsey'in İnsan Hakları Çalışma Grubu (COHOM), coğrafi çalışma ortakları, Kalkınma İşbirliği Çalışma Grubu (CODEV) ve demokrasinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ve hukukun üstünlüğünün desteklenmesi ile insan hakları ve temel özgürlüklere saygı hakkında tedbirler Komitesi ile istişarede bulunarak insan hakları diyalogu hakkında İlke Kuralları'nı oluşturmayı taahhüt etmiştir.

II. Mevcut durum

Avrupa Birliği, bir kısım ülke ile insan hakları diyalogunu sürdürmektedir. Bu diyaloglar, kendi başlarına Birliğin dış politikasının bir aracıdır. Bunlar, AB'nin insan hakları politikasını uygulamada kullanabileceği çeşitli araçların arasındadır ve BM Genel Kurulu'nda en üst düzeyde oybirliği ile kabul edilen, 2005 Dünya Zirvesi bildirisinde vurgulandığı şekilde insan haklarına uyma konusuna ilişkin olarak birbirine bağımlı ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiren sürdürülebilir kalkınma, barış ve istikrarın desteklenmesini amaçlayan Avrupa Birliği stratejisinin asli bir bölümünü oluşturur. 2001'de kabul edilen üçüncü ülkelerle insan hakları diyalogları konusunda İlke Kuralları'na uygun olarak böyle bir diyalogu başlatma kararı Avrupa Birliği Konseyi tarafından verilecektir. Ancak, AB'nin diyaloga yönelik bugünkü yaklaşımında daha fazla tutarlılığın mümkün olduğu da söylenmelidir. Aslında, bu tür diyaloglarla artan sıklıkta karşı karşıyayız ve dahası böyle diyaloglar, çok farklı düzeylerde (örneğin, başkentlerden uzmanlar düzeyinde veya misyon başkanları düzeyinde) ve çok farklı forumlarda gerçekleşmektedir. Dolayısıyla, yeni diyalogları oluşturma kararı beklenen artı değere ve uygulanmaları için mevcut kaynaklara uygun olarak alınmalıdır.

Böylece, aşağıdakileri içeren farklı türlerde diyaloglar vardır:

Bölgesel veya ikili anlaşmalar, mutabakatlar veya sözleşmelere dayanan ve daha genel özellikteki diyaloglar veya görüşmeler veya insan hakları konusunu sistematik olarak ele alan stratejik ortaklıklar. Bunlar özellikle aşağıdakileri kapsar:

- Aday ülkeler ile ilişkiler;
- Afrika, Karayip ve Pasifik (ACP) Devletleri ile Cotonou Anlaşması;
- AB ve Latin Amerika arasındaki ilişkiler;
- Barselona süreci (Akdeniz ülkeleri) ve komşuluk politikası (özellikle Kafkasya ülkeleri);
- ASEAN ve ASEM bağlamında Asya ülkeleriyle siyasi diyalog;
- Batı Balkanlar ile ilişkiler;
- Ortaklık ve işbirliği anlaşmaları çerçevesinde ikili ilişkiler.

Münhasır olarak insan haklarına odaklanan diyalog. Halihazırda, AB ve bir üçüncü ülke arasında veya bölgesel örgüt arasında sadece insan haklarına ayrılmış düzenli ve kurumsallaşmış birkaç diyalog mevcuttur (örneğin, Çin ile diyalog, Rusya ile istişareler, beş Orta Asya Devleti ile diyalog ve Afrika Birliği ile diyalog). Bunlar çok iyi yapılandırılmış, başkentlerden insan hakları uzmanları düzeyinde yürütülen diyalog ve istişarelerdir. Avrupa Birliği bir dönem İran İslam Cumhuriyeti ile de insan hakları diyalogunu devam ettirmiştir. Diğerleri misyon başkanları düzeyinde yürütülmektedir (örneğin, Hindistan, Pakistan ve Vietnam). Aslında böyle bir diyalogun varlığı, insan hakları konusunun siyasi diyalogun diğer düzeylerinde de ele alınmadığı anlamına gelmemektedir.

Ayrıca, üçüncü ülkelerle farklı işbirliği ve ortaklık anlaşmaları kapsamında insan hakları konusunu ele alan özel alt-komiteler veya gruplar mevcuttur. Bu, özellikle, Akdeniz'in güney sahillerinde yer alan Fas, Tunus, Lübnan, Ürdün, Mısır, İsrail ve Filistin Yönetimi gibi muhtelif ülkelerle olan durumdur.

İnsan hakları konuları gibi, Ortak Dış ve Güvenlik Politikasına ilişkin konuları kapsayan geçici diyaloglar. AB günümüzde, örneğin Sudan ile yerinde, misyon başkanları düzeyinde böyle diyalogları devam ettirmektedir.

Belirli üçüncü ülkeler ile özel ilişkiler bağlamında, genel olarak birbirine yakınlaşan görüşler temelinde diyaloglar. Bunlar örneğin, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Yeni Zelanda, Japonya ve ortak ülkeler ile altı ayda bir uzman seviyesinde, İnsan Hakları Konseyi ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu yıllık toplantıları öncesinde AB'nin Troyka tarafından temsil edildiği toplantılar şeklinde gerçekleşir. İnsan Hakları Konseyi ve BM Genel Kurulu'nun üçüncü Komite toplantılarından önce Afrika Birliği ile istişareler yapılması da sağlanmıştır. Bu diyalogların temel hedefi, ortak ilgi alanlarındaki konularda ve çok taraflı insan hakları kuruluşları çatısı altında muhtemel işbirliklerini görüşmektir.

AB seviyesindeki diyaloglara ilaveten, bazı Üye Devletler, bir takım üçüncü ülkeler ile ulusal seviyede de temaslarını sürdürmektedir.

İnsan hakları diyalogu hakkındaki İlke Kuralları'nın birkaç amacı vardır:

- bu aracın, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve AB'nin insan hakları politikası bağlamındaki rolünü belirlemek;
- Avrupa Birliği'nin, insan hakları diyaloglarına yaklaşımındaki uyum ve tutarlılığını, insan hakları konusunda bir diyalog açılmasının katma değerini ve COHOM için ortaya çıkan iş yükünü değerlendirerek güçlendirmek;
- uygulanacağı ve etkililik kazanacağı şartları tanımlayarak bu aracın kullanılmasını kolaylaştırmak;
- bu yaklaşım hakkında üçüncü tarafları (özellikle, uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları, sivil toplum, medya, Avrupa Parlamentosu, üçüncü ülkeler) bilgilendirmek.

Cotonou Anlaşması bağlamında, Afrika, Karayip ve Pasifik (ACP) ülkeleri ile sürdürülen siyasi diyalogların, bu Anlaşmanın 8. maddesinde belirtilen detaylı düzenlemeleri ve usul kuralları mevcuttur. Ancak, tutarlılık için, COHOM Çalışma Grubu seviyesinde düzenli olarak deneyimler ve bilgiler paylaşılmalıdır.

III. Temel ilkeler

Avrupa Birliği, insan hakları ve demokratikleşme hedeflerini, dış politikasının tüm bileşenlerine yansıtacağını taahhüt etmektedir. Buna uygun olarak, AB, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konularının bakanlık düzeyindeki toplantılar, birleşik komite toplantıları, Konsey'in

başkanlığı, Troyka, misyon başkanları veya Komisyon tarafından yürütülen resmi görüşmeler gibi gelecekte tüm seviyelerde düzenlenecek toplantı ve görüşmelerinde dile getirileceğini taahhüt etmektedir. Ayrıca, AB, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konularının programlama ve ülke strateji belgeleri düzenlenirken ele alınmasını sağlayacaktır.

Ancak, insan hakları konusunu daha derinlemesine incelemek üzere, Avrupa Birliği, üçüncü ülkelerden herhangi biri ile insan hakları odaklı görüşmeler başlatabilecektir. Bu tür kararlar, böyle konularda gereken esneklik ve pragmatizm gösterilerek bazı ölçütler doğrultusunda alınacaktır. Ya AB, kendisi bir ülke ile görüşme teklif etme girişiminde bulunacak ya da üçüncü bir ülkeden gelen talebe cevap verecektir.

IV. İnsan hakları görüşmelerinin hedefleri

İnsan hakları görüşmelerinin hedefleri ülkeden ülkeye değişecek ve durum özelinde tanımlanacaktır. Bu hedefler aşağıdakileri içerebilecektir:

- her iki tarafı da ilgilendiren konulara değinmek ve diğerlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler gibi çok taraflı forumlarda insan hakları konusunda işbirliği başlatmak;
- ilgili ülkedeki insan hakları durumundan, AB'nin duyduğu kaygıyı ortaya koymak, bilgi toplamak ve bu ülkede insan hakları durumunu iyileştirmek için çabalamak.
- ayrıca, insan hakları görüşmeleri, daha erken bir aşamada, ileride ihtilafa yol açabilecek durumları saptamak.

V. İnsan hakları diyaloglarının kapsadığı konular

İnsan hakları görüşmelerinin kapsayacağı konular durum özelinde belirlenecektir. Ancak, Avrupa Birliği, bazı öncelikli konuların her görüşmenin gündeminde olması için girişimde bulunacaktır. Bu öncelikli konular, uluslararası insan hakları belgelerinin imzalanması, onaylanması ve uygulanması, uluslararası insan hakları mekanizmaları ve usul kuralları kapsamında işbirliği, idam cezası ile mücadele, işkenceyle mücadele, her türlü ayrımcılık ile mücadele, çocuk hakları ve özellikle silahlı çatışmalardaki çocukların hakları, kadın hakları, ifade özgürlüğü, sivil toplumun rolü ve insan hakları savunucularının korunması, adalet konusunda özellikle Uluslararası Ceza Mahkemesiyle uluslararası işbirliği, demokratikleşme ve iyi yönetim süreçlerinin desteklenmesi, hukukun üstünlüğü ve çatışmaların önlenmesi. İnsan

hakları alanında işbirliğini desteklemeyi hedefleyen görüşmeler, duruma göre, yukarıda belirtilen öncelik gerektiren konuları (özellikle, diğer tarafın onayladığı uluslararası insan hakları belgelerinin uygulanması), Cenevre'deki İnsan Hakları Konseyi, New York'taki BM Genel Kurulu'nun Üçüncü Komitesi ve diğer uluslararası ve/veya bölgesel konferansları da kapsamalıdır. Bunlar, üçüncü ülkenin Avrupa Birliği'ndeki insan hakları durumunu da ele almasını sağlayacak şekilde karşılıklı bir zeminde düzenlenirler.

VI. İnsan hakları diyaloglarının başlatılması için izlenecek yol

İnsan hakları görüşmesi başlatma kararı, ilk önce, ilgili ülkenin insan hakları durumunun değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu değerlendirmenin yapılmasına, İnsan Hakları Çalışma Grubu (COHOM), gerekli olduğu derecede coğrafi çalışma grupları, Kalkınma İşbirliği Çalışma Grubu (CODEV) ve kalkınma, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün desteklenmesi ile insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı hakkında tedbirler Komitesi ile birlikte karar vermektedirler. Değerlendirme, COHOM tarafından diğer çalışma grupları ile eşgüdüm sağlanarak yapılacaktır. Değerlendirme, insan hakları durumunun gelişmesine, bu iyileştirmede devletin katkısı ve isteği, devletin uluslararası insan hakları belgeleri karşısında tavrı, devletin Birleşmiş Milletler insan hakları usul ve mekanizmalarına bakış açısı ve devletin sivil topluma karşı tavrı üzerinden yapılacaktır. Değerlendirme, aşağıdaki kaynaklara dayandırılacaktır: misyon başkanlarının raporları, Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası veya bölgesel kuruluşların raporları, Avrupa Parlamentosu veya insan hakları alanında faaliyet gösteren çeşitli sivil toplum kuruluşlarının raporları ve ilgili ülke hakkında Komisyon'un hazırladığı strateji belgeleri.

Herhangi bir insan hakları diyalogunun açılması, öncelikle ilgili ülkeyle diyaloga girerek Birliğin elde etmek istediği somut hedeflerin tanımlanmasına ve böyle bir diyalogdan kazanılacak katma değer değerlendirilmesine bağlıdır. Avrupa Birliği, aynı zamanda orta vadede durum bazında temel ölçütlerle ilgili olarak kaydedilen ilerlemeyi ölçmek için ve olası çıkış stratejisi için kriterler belirleyecektir, ancak bu, bir insan hakları diyalogu başlatmak için koşul teşkil etmeyecektir.

İlgili ülke ile insan hakları diyalogları başlamadan önce, hazırlık görüşmeleri yapılacaktır. Bu görüşmelerin amacı, ilk olarak, AB ile insan hakları diyaloglarına girmek isteyen veya girmeyi

kabul eden ülkenin hedeflerini belirlemek; bu ülkenin, uluslararası insan hakları belgeleri, usul ve mekanizmaları ile genel olarak insan hakları ve demokratikleşmenin teşvikine ve korunmasına bağlılığını kuvvetlendirmenin yollarını aramak; ve buna bağlı olarak ön değerlendirmenin ardından ülkeyle ilgili raporlardaki bilgileri güncellemektir. Bu görüşmelerde, aynı zamanda, bu ülkeye, AB'nin adımının ardında yatan ilkeleri ve AB'nin insan hakları odaklı görüşmelere başlamayı kabul etmesi veya teklif etmesinin nedenleri anlatılacaktır. Bu hazırlık görüşmeleri, tercihen, başkentleri temsil eden insan hakları uzmanlarından oluşan bir AB troykası tarafından ilgili ülkede görevlendirilmiş Misyon Başkanları ile yakın istişarede içinde yürütülecektir. Daha sonra bu hazırlık görüşmelerinin bir değerlendirilmesi yapılacaktır. Avrupa Birliği, bu değerlendirme ışığında, daha yapılandırılmış ve kurumsallaştırılmış bir bağlamda görüşmelere devam edip etmeyeceğine karar verecektir.

İnsan haklarına özel bir diyalogu başlatma kararı, İnsan Hakları Çalışma Grubu'nun bünyesinde görüşmelerin yapılmasını ve Grubun önce onayını gerektirecektir. İnsan hakları diyalogu başlatmak için nihai karar ve böyle bir diyalog için uygulama düzenlemelerini tanımlamak, başkentlerden uzmanlar düzeyinde veya Misyon Başkanları tarafından yerel düzeyde, Avrupa Birliği Konseyi'nin yetkisindedir.

Bölgesel çalışma grupları ve gerektiği durumlarda Kalkınma İşbirliği Çalışma Grubu (CODEV) ve demokrasi ve hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ve insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı için tedbirler Komitesi bu karar alma mekanizmasına dâhil edilmelidirler.

Değerlendirme sonucunun olumsuz olması ve/veya Avrupa Birliği'nin insan hakları görüşmelerine başlamama kararı alması halinde, Avrupa Birliği, ilgili ülke ile var olan siyasi diyalogda diğer şeylerin yanı sıra bu diyalogu yürüten gruba insan hakları uzmanlığını dahil ederek bu konuya özel bir yer vermek gibi diğer uygun olabilecek yaklaşımları değerlendirecektir.

İnsan Hakları Çalışma Grubu (COHOM), diyalogu izleme ve gerektiğinde ilgili diğer organlarla birlikte, yani, bölgesel çalışma grupları, Misyon Başkanları, Kalkınma İşbirliği Çalışma Grubu (CODEV) ve demokrasi ve hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ve insan

hakları ve temel özgürlüklere saygı için tedbirler Komitesi, gündemi her türlü durumda oluşturmaktan sorumlu olacaktır.

VII. İnsan hakları diyalogları için somut düzenlemeler

İnsan hakları diyalogları için somut düzenlemeler bağlamında esneklik ve pragmatizm en önemli kavramlardır ki bu yüzden de diyaloglar, ilgili ülke ile ortak anlaşma sonucunda durum özelinde belirlenmelidir. Bu düzenlemeler, diyalogların nerede, hangi sıklıkta yürütüleceği ve gerekli temsil seviyesi gibi konuları içerecektir.

Prensip olarak, bütün diyaloglar, Avrupa Birliği'nin görüşlerine benzer görüşleri paylaşan Devletlerle gerçekleştirilen diyaloglar hariç olmak üzere, en az bir tam gün devam etmelidir ve görüşmeler için ayrılan süreden maksimum düzeyde yararlanabilmek için mümkün olduğu kadarıyla simültane çeviri sağlanmalıdır. Ayrıca, bir diyalog başlattığı zaman Avrupa Birliği münferit durumlara değinme ve her toplantıda cevap almayı beklediği münferit durumlara ilişkin bir listeyi sunma hakkını saklı tuttuğunu üçüncü ülkeye açık olarak belirtmelidir. Bu listeye, durumu tartışmaya sunulan kişilerin serbest bırakılması talebi de girebilir ve gerekirse bu münferit durumlar siyasi diyalog düzeyinde de görüşülebilir. Uygun olduğu durumlarda, Avrupa Birliği, diyalogun sonunda Konsey Genel Sekreterliği ve ilgili Komisyon delegasyonunun internet sitesinde yer almak üzere bir basın açıklaması yayımlayabilir. Durum bazında diyalogun her seansından sonra ortak bir basın konferansı ve basınla görüşmeler düzenlenmesi değerlendirilecektir.

Görüşmelerin mümkün olduğunca verimli olmasını sağlamak üzere, diyaloglar insan haklarından sorumlu hükümet temsilcileri düzeyinde yürütülmelidir. Devamlılığı sağlamak üzere, Avrupa Birliği, başkentlerin temsilciler veya Misyon Başkanları düzeyinde Troyka tarafından temsil edilmelidir.

Avrupa Birliği, diyalog toplantılarının ilgili ülkede düzenli olarak yapılmasını sağlayacaktır. Bu yaklaşım, AB delegasyonunun durumu yerinde değerlendirmesi ve ülke yetkililerinin mutabakatına bağlı olarak ilgilendiği kişi ve kurumlarla temasa geçmesi için daha iyi bir fırsat yaratma avantajına sahiptir. Genellikle birincil amacı karşılıklı çıkar konularını görüşmek ve insan hakları işbirliğini güçlendirmek olan diyaloglar Brüksel'de düzenlenmektedir. Bu gelenek

tercihen sürdürülmelidir.

Avrupa Birliği, mümkün olduğunca, insan hakları diyaloglarına dâhil ülkelerin yetkililerinden, delegasyonlarına, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları, emniyet, cezaevi yönetimleri vb gibi insan haklarından sorumlu muhtelif kurum ve Bakanlıklardan temsilcilere yer verilmesini isteyecektir. Aynı şekilde, sivil toplum, insan hakları durumunun ön değerlendirmesi, diyalogun gerçekleştirilmesi (özellikle belirli durumlarda üçüncü ülkenin ve Avrupa Birliği'nin sivil toplumundan temsilcilerle resmi diyaloga paralel olarak özel tematik konuları daha derinlemesine görüşmek için seminerler düzenleyerek) ve diyalogun izlenmesi ve değerlendirilmesi kapsamında en uygun şekillerde dâhil olabilir. Avrupa Birliği, bu tür temaslarda olduğu ülkelerdeki insan hakları savunucularına olan desteğini ifade edebilecektir.

Avrupa Birliği, mümkün olduğunca, sivil topluma yönelik olarak, insan hakları diyaloglarının belirli düzeyde şeffaflığa sahip olmasını sağlayacaktır.

VIII. Üye Devletlerin ikili diyalogları ve AB diyalogları arasında tutarlılık

Üye Devletlerin ikili diyalogları ve AB diyalogları arasında azami tutarlılık sağlanması için bilgi alışverişi temel önem taşımaktadır. Bu tür bilgi alışverişi, özellikle görüşülen konular ve görüşmelerin sonuçları, COREU veya İnsan Hakları Çalışma Grubu (COHOM) tarafından yapılabilecektir. Mevcut Başkanlığın ilgili ülkedeki diplomatik temsilciliği de ilgili bilgileri yerinde toplayabilir. Uygun olduğu durumlarda, İnsan Hakları Çalışma Grubu (COHOM), ilgili bölgesel çalışma grupları ve Avrupa Parlamentosu üyeleri arasında resmi olmayan geçici toplantılar düşünülebilir. İlgili ülke ile insan hakları diyaloglarını sürdüren diğer ülkelerle de resmi olmayan geçici toplantılar düzenlenmesi düşünülebilir (Şu anda Çin'le sürdürülen diyalogda olduğu gibi). Böyle toplantılar, COHOM Çalışma Grubunu, bölgesel çalışma gruplarını veya araştırma gruplarını kapsamalıdır.

Avrupa Birliği'nin diyalog içinde olduğu ülkelerde insan hakları alanında ve demokratikleşmede sağladığı yardım, diyalogdaki gelişmeleri ve sonucunu da dikkate almalıdır. Bu amaçla, Avrupa Komisyonu, Demokrasi ve İnsan Hakları için Avrupa Aracı (DİHAA) fonlarının kullanımı konusunda COHOM'u düzenli olarak bilgilendirecek ki böylece

bu tür yardım tedbirlerinin COHOM tarafından tanımlanan önceliklerle tutarlı bir şekilde ve aynı zamanda o bölgede Üye Devletler tarafından sağlanan her türlü yardımı da dikkate alarak gerçekleşmesi için fikir alışverişinde bulunulabilsin.

IX. İnsan hakları diyalogları ve AB kararları ile Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve İnsan Hakları Komitesi kararları arasında tutarlılık

İnsan hakları diyalogları ve belirli ülkelerdeki insan hakları durumlarına yönelik olarak Avrupa Birliği tarafından Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na veya İnsan Hakları Komitesi'ne sunulan Kararlar birbirinden tamamen farklı eylem biçimleridir. Dolayısıyla, AB ve üçüncü bir ülke arasında insan hakları diyalogunun var olması, AB'nin bu ülkedeki insan hakları durumu ile ilgili olarak bir Karar sunmasını veya üçüncü ülkenin herhangi bir girişimini desteklemesini engellemeyecektir. AB ve üçüncü bir ülke arasında insan hakları diyalogunun var olması, bu ülkedeki insan hakları ihlallerinin AB tarafından, uygun uluslararası forumlarda veya ilgili üçüncü ülkeler ile tüm düzeylerdeki toplantılarda ortaya konulmaması anlamına gelmeyecektir.

X. İnsan hakları diyaloglarının değerlendirilmesi

Bütün insan hakları diyalogları ilgili bölgesel çalışma grubu ile bir arada COHOM tarafından düzenli olarak ve mümkün olduğu durumlarda tercihen iki yılda bir değerlendirilecektir.

Değerlendirme Konsey Sekreteryası'nın desteğiyle mevcut Başkanlık tarafından veya münferit durumlarda dışarıdan bir danışmanın hizmetlerine başvurulması yoluyla yapılabilir. Değerlendirme, bölgesel çalışma grupları, Kalkınma İşbirliği Çalışma Grubu (CODEV) ve demokrasi ve hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ve insan hakları ve temel özgürlüklere saygı için tedbirler Komitesi ile işbirliği içinde İnsan Hakları Çalışma Grubu (COHOM)'nun görüş ve kararına sunulacaktır. Sivil toplum bu değerlendirme çalışmasına dâhil edilecektir.

Görev, Birliğin diyalogu başlatmadan önce koyduğu amaçlardan hareketle durumun değerlendirmesini ve diyalogun ne kadar katma değer sağladığının incelenmesini kapsayacaktır. İnceleme, özellikle diyalogun öncelikli alanlarında gerçekleştirilen ilerlemeyi yakından izleyecektir. Eğer ilerleme kaydedildiyse, eğer mümkünse, değerlendirme, Avrupa Birliği faaliyetlerinin bu ilerlemeye ne ölçüde katkı sağladığını inceleyecektir. Eğer hiçbir

ilerleme kaydedilmediyse, Avrupa Birliği ya amaçlarını yeniden ele almalı ya da ilgili ülke ile insan hakları diyalogunu devam ettirip ettirmeyeceği konusunda karar almalıdır. Aslında, bir diyalog değerlendirmesi, eğer bu ilke kurallarında belirtilen gereklilikler artık karşılanmıyorsa veya diyalogun gerçekleştirildiği koşulların tatmin edici olmadığı veya sonucun AB beklentilerine cevap vermediği hallerde çalışmanın sona erdirilmesi kararının alınması olasılığına izin vermelidir. Aynı Şekilde, başarıya ulaşan ve dolayısıyla artık gereksiz olan bir diyalogu durdurma kararı da alınabilir. Bu tür durumlar İnsan Hakları alışma Grubu (COHOM) tarafından öncelikli olarak ele alınacaktır.

İnsan hakları işbirliğini güçlendirmeyi amaçlayan diyaloglar içinse, özellikle uluslararası ve bölgesel kuruluşlarda yrtlenler için değerlendirme, işbirliğinin daha fazla geliştirilebileceği alanlara odaklanacaktır.

XI.İnsan hakları diyaloglarını yönetme

Artan diyalogların sayısı dikkate alındığında İnsan Hakları alışma Grubu (COHOM), bu diyalogların nasıl yönetilmesi gerektiği sorunuyla ilgilenmek zorunda kalacaktır. Devamlılık ve mevcut Konsey Başkanlığı'na diyalogların hazırlığı ve izlenmesinde destek veren yapıların güçlendirilmesi çok önemli etmenlerdir. Her bir diyalogu uygun bir Şekilde hazırlamak bölgesel çalışma gruplarının ve aynı zamanda gerekirse Kalkınma İşbirliği alışma Grubu (CODEV) ve demokrasi ve hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi ve insan hakları ve temel özgürlüklere saygı için tedbirler Komitesinin temel unsurları sağlamalarını gerekli kılacaktır. Konsey Sekretaryası'nın desteği bütün verilerin merkezileştirilmesi, diyalogların hem içeriğinin hem de lojistiğinin hazırlanması ve izlenmesi konularında kilit önem taşımaktadır. Avrupa Birliği, durum özeline, özel bir vakıf veya insan hakları alanında uzmanlaşmış bir kuruluşu bir veya daha fazla diyalogla ilişkilendirme olasılığını göz önünde tutabilir.

XII. Siyasi diyaloglarda insan haklarının yeri

3. paragrafta belirtildiği gibi, Avrupa Birliği nc ülkelerle yaptığı siyasi diyalog dahil olmak üzere her düzeydeki, gerekirse en st düzeydeki, bütün toplantılara ve görüşmelere insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konularının dâhil edilmesini sağlayacaktır. Avrupa Birliği, AB delegasyonlarına insan hakları uzmanlarını dâhil edeceğini taahhüt eder. Uzman bilgisini kimin sağlayacağına yönelik karar srekliiliği dikkate alarak durum özeline

alınacaktır. Bu tür bir görüşme insan hakları konularını derinlemesine ele alma imkanını sağlamasa da Avrupa Birliği ilgili ülkeye ilişkin 5. paragrafta değinilen öncelikli konuları ele almak için girişimlerde bulunacaktır.

*

* *